

bemærket af et æret Medlem (Schytte), at det kunde være hensigtsmæssigt at nedlægge Commissioner, der skulde søge at dele Godseierne og Bønderne imellem. Jeg troer ikke, at Nedlæggelsen af saadanne Commissioner behøvede at have nogen Stadfæstelse fra Lovgivningsmagtens Side; jeg troer, at det kunde lade sig udføre som en administrativ Foranstaltning. Rigsdagen kunde i alt Fald bevillige Summer til Rejsudgifter og Diæter for Commissionens Medlemmer, Det er blevet bemærket, at det kunde hændes, at Godseierne slet ikke vilde gaae ind paa saadanne Commissioner, at de i alt Fald vilde indskrænke sig til maaffee at give dem en Frokost, og at det da ikke engang vilde være rimeligt, at Bønderne vilde blive indbudne til en saadan Frokost (S. A. Hansen: Det har jeg ikke sagt!); ja, der blev virkelig sagt, at der ikke kunde være Tale om, at Bønderne vilde gaae ind derpaa (Tscherning: Fordi de ikke ville troe den Slags Folk). Jeg skjønner imidlertid ikke, at det skulde være en Grund til at forfaste Tanken, dersom den iøvrigt maatte befindes rigtig, hensigtsmæssig, og i den Henseende maa jeg dog tillade mig noget at understøtte den. Netop fordi efter min Formening denne Lov ikke kan gjenføres uden at faae en stærk og kraftig Understøttelse af den offentlige Mening, og netop fordi den offentlige Mening har trukket sig tilbage fra Lovforslaget, netop derfor er det efter min Mening af den største Vigtighed, at man søger at vække den offentlige Mening for den Part, der i Virkeligheden har Ret i denne Sag. Det vil der ved Nedlæggelsen af saadanne Commissioner kunne opnaaes, at det af det, som for dem vil blive forhandlet, vil fremgaae, om de Bøndernes Ligheder, der frembyde sig, komme fra Godseierne eller fra Bønderne. Dette er det store Gode, som kunde tilveiebringes, selv om ikke Andet kunde tilveiebringes, og jeg tvivler ikke om, at, naar saadanne Forhandlinger laae for, naar det deraf viste sig, at det virkelig var, som de ærede Rigsdagsmænd for Holbek Amts 2den (Tscherning) og Svendborg Amts 6te (Balgfreds (S. A. Hansen) sige — hvem man tiltroer lidt Genfærdighed i denne Henseende — naar der forelaae Documenter, hvoraf det fremgik, at Commissionerne havde reist Landet rundt,

men istedetfor at gaae ind paa Loven, havde man spist dem af med en Frokost og ikke engang taget alle Medlemmer med til den, da vilde dette netop være et kraftigt Middel til at vinde den offentlige Mening for den Part, der i Virkeligheden maatte vise sig villig til at gaae ind paa Villighed, til at tage et sjønsonomt Hensyn til de stedfindende Forhold. Selv om disse Commissioner hele Landet rundt ikke kom til at arbejde, men kun fik Frokost af Godseierne, men Bønderne mødte for dem og sagde, det og det er vor Mening, og det og det ere vi villige til at give, troer jeg, det vilde være et overordentligt vigtigt Middel til at stille Sagen i det rette Lys og vise, hvorfra Modstanden kom, og hvem der lagde Hindringer i veien for dens Ordning. Jeg troer derfor, at, saaledes som hele denne Sag nu ligger for, maa det fortjene meget alvorlig Overveielse, om man dog ikke burde see at gaae ind paa denne Tanke om Commissioner, skjøndt jeg indrømmer, at efter den høitagtede Ministers Udtalelse idag vil man maaffee finde sig mindre tilbøielig dertil, end førend disse Uttringer fremkom.

Man kunde fremdeles henvende Opmærksomheden paa en anden Sag, som fra dette Things Side er gjort færdig og indbragt i det andet Thing, nemlig Loven om, at Fæstegodsset paa de offentlige Stiftelser skal gaae over til Selveien. Jeg har spurgt Rigsdagsmænd, der havde med denne Sags Behandling at gjøre, om de ikke vilde fremme denne Sag; men de have svaret mig, at de syntes, at, da denne Sag nu var indbragt af de to ærede Herrer, saa var det, ligesom man vilde komme denne deres Lov i veien, naar man paa samme Tid kom frem med det nævnte Forslag, og derfor vilde de ikke gjøre det. Det er netop Sagen — det ligger i Omstændighederne — at, ved at prøve for Meget, ved at ville sætte for Meget igjennem, gaaer man glip af at sætte det igjennem, som der dog var nogen Udsigt til at faae sat igjennem. Jeg skal nævne et Forhold, som er kommet meget lidt under Omtale, men som jeg finder mig foranlediget til at nævne; det er, at Grundloven indeholder den Bestemmelse, at